

assignatura: MIGRACIONS I SOCIETAT

codi: 25505

professores: Ricard Moren (despatx B9-070 / ☎ 935813067 / ✉ Ricar.Moren@uab.es)

cicle: Segon

Quadrimestre: Segon

crèdits: 6

tipus: Optativa

Horari de classe: DI-Dc 13.00-14.30 h.

TI Dv 13.00-14.30 h.

Atenció alumnes: : per determinar

Dates d'examen: 23-VI / 08.30 h. (1ª conv.) - 05-IX / 13.00 h. (2ª conv.)

PROGRAMA ORIENTATIU

TEMARI

0. Introducció. Bibliografia de referència

1. Introducció a l'estudi de la mobilitat i la migració

1.1. Conceptualització

1.2. Classificació i tipologies

2. Propostes teòriques

2.1. Lleis i models

2.2. Teoria neoclàssica i teories de conflicte

2.3. Migració i sistema mundial

2.4. Migració i cicle de vida

2.5. La transició de la mobilitat

3. Fonts d'informació i tècniques d'anàlisi

3.1. Fonts estadístiques de flux i estoc

3.2. Mesures directes i indirectes

4. Poblament i migració a Espanya i Catalunya

4.1. Transformació socio-econòmica i migració I: l'activitat econòmica i el mercat de treball

4.2. Transformació socio-econòmica i migració II: la distribució de la població

4.3. Catalunya en el context de la migració interna a Espanya: especificitat i conflicte

4.4. Mobilitat quotidiana, mobilitat residencial i migració: noves dinàmiques

5. Migració internacional

5.1. Perspectiva històrica i global de les migracions. Principals fluxos mundials

5.2. Migracions a Europa: migració interna i amb països extraeuropeus

5.3. Emigració i immigració internacional a Espanya i Catalunya

5.4. Polítiques migratòries i polítiques d'estrangeria

AVALUACIÓ

- Treball: 50 % (S'hauran de buscar 8 articles de revista sobre un tema específic acordat prèviament amb el professor. La data límit per delimitar el tema i els articles seleccionats serà el divendres 4 d'abril. No s'acceptarà cap treball que no s'hagi consultat i acceptat prèviament pel professor)
- Examen final sobre el contingut del programa: 50% o exposició del treball a classe (50%), depenent del volum d'estudiants que es matriculin. Si n'hi ha molts, optaré per fer l'examen, ja que les exposicions i discussions a classe són inviables.

Per aprovar l'assignatura s'haurà de realitzar obligatòriament el treball.

La nota del treball o de l'examen es guardarà per a la segona convocatòria, si s'ha aprovat.

Bibliografia orientativa sobre mobilitat i migració

1.-Bibliografia sobre aspectes teòrics i metodològics

ARANGO, J. (1985), "Las 'Leyes de la Migraciones' de E.G. Ravenstein, cien años después", *Revista Española de Investigaciones Sociológicas*, 32, pp. 7-26.

BLANCO, C. (2000), *Las migraciones contemporáneas*, Madrid, Alianza Editorial.

BOYLE, Paul; HALFACREE, Keith; ROBINSON, Vaughan (1998), *Exploring contemporary migration*, Harlow(UK), Longman.

CHAMPION, A.; FIELDING, A. (eds) (1992), *Migration processes and patterns. Vol. 1: Research progress and prospects*, Londres, Belhaven.

COURGEAU, D. (1980), *Analyse quantitative des migrations humaines*, París, Masson.

COURGEAU, D. (1988), *Méthodes de mesure de la mobilité spatiale. Migrations internes, mobilité temporaire, navettes*, París, Institut National d'Études Démographiques.

MASSEY, D. et al (1993), "Theories of international migration: review and appraisal", *Population and Development Review*, pp. 431-436.

PORTES, A.; BÖRÖCZ, J. (1989), "Contemporary immigration: Theoretical perspectives on its determinants and modes of incorporation", *International Migration Review*, 3, pp. 606-630.

THUMERELLE, P.J. (1985), "Contribution à la réflexion théorique sur la mobilité spatiales des populations", *Espace, Populations, Sociétés*, 1, pp. 11-17.

THUMERELLE, P.J. (1986), *Peuples en mouvement. La mobilité spatiale des populations*, París, ed. CDU et SEDES.

ZELINSKY, W. (1971), "The hypothesis of the mobility transition", *The Geographical Review*, 2, pp. 219-249 (Traducció catalana: "La hipòtesi sobre la transició de la mobilitat", *Treballs de la Societat Catalana de Geografia*, 44, pp. 143-173.

2.- Bibliografia sobre migració interior a Espanya i Catalunya

ARANGO, J. (1976), "Cambio económico y movimientos migratorios en la España Oriental del primer tercio del siglo XX: algunas hipótesis sobre determinantes y consecuencias", *Hacienda Pública Española*, 38, pp. 51-80;

CABRÉ, A.; MORENO, J.; PUJADAS, I. (1985), "Cambio migratorio y 'reconversión territorial' en España", *Revista Española de Investigaciones Sociológicas*, 32, pp. 43-65.

CARDELÚS, J.; PASCUAL, A. (1979), *Movimientos migratorios y organización social*, Barcelona, Ediciones Península.

CARDELÚS, J.; PASCUAL DE SANS, A.; SOLANA SOLANA, M. (1999), *Migracions, activitat econòmica i poblament a Espanya*, Barcelona, UAB.

GARCÍA BARBANCHO, A. (1967), *Las migraciones interiores españolas desde 1900*, Madrid, Instituto de Estudios de Desarrollo Económico.

MÓDENES CABRERIZO, J.A.; PASCUAL RUIZ, J. (1998), "Les migracions interiors a Catalunya. Intensitat, selectivitat i estructura espacial dels fluxos migratoris" a S. Giner (ed), *La societat catalana*, Barcelona, IEC, pp. 243-271.

PASCUAL DE SANS, A.; CARDELÚS, J. (1998), "Migracions a Catalunya: entre la mobilitat i l'assentament" a S. Giner (ed), *La societat catalana*, Barcelona, IEC, pp. 189-200.

PÉREZ DÍAZ, V. (1964), "Éxodo rural a Tierra de Campos (1961-1964)", *Anales de Economía*, 8.

PUJADAS, I.; GARCÍA COLL, A. (1995), "Migraciones interiores en España: Tendencias recientes y perspectivas de futuro (1971-2001)", *Revista de Geografía*, 3, monogràfic.

RÓDENAS CALATAYUD, Carmen (1994), *Emigración y economía en España*, Madrid, Civitas.

VANDELLÓS, J.A. (1935), *La immigració a Catalunya*, Barcelona, Altés.

3.- Bibliografía sobre la migració exterior a Espanya i Catalunya

COHEN, A. (1994), "Reflexiones sobre la dinámica reciente de las migraciones mediterráneas y sus determinantes" a B. López García i J. Montabes (eds), *El Magreb tras la crisis del Golfo: transformaciones políticas y orden internacional*, Granada, Universidad de Granada, pp. 41-60.

Colectivo IOE (1992), *Immigrantes, trabajadores, ciudadanos (Una visión de las migraciones desde España)*, València, Universitat de València.

DOMINGO, A. et al (1995), *Condicions de vida de la població d'origen africà i llatinoamericà a la Regió Metropolitana de Barcelona (Una aproximació qualitativa)*, Barcelona, Institut d'Estudis Metropolitans de Barcelona.

IZQUIERDO, A. (1992), *La inmigración en España 1980-1990*, Madrid, Ministerio de Trabajo y Seguridad Social.

MARTÍNEZ VEIGA, U. (1997), *La integración social de los inmigrantes extranjeros en España*, Madrid, Trotta.

PASCUAL DE SANS, À. (1992), "La immigració extraeuropea a Espanya: consideracions sobre l'enfocament de la qüestió", *Documents de treball. Patronat Català Pro Europa*, 23, pp. 15-23.

SANCHEZ ALONSO, B. (1995), *Las causas de la emigración española 1880-1930*, Madrid, Alianza Editorial.

VILAR, J.B., VILAR, M.ªJ. (1999), *La emigración española a Europa en el siglo XX*, Madrid, Arco.

VILAR, J.B., VILAR, M.ªJ. (1999), *La emigración española a Europa al Norte de África (1830-1999)*, Madrid, Arco.

4.- Bibliografía sobre migración internacional

- BÖHNING, W.R. (1984), *Studies in international labour migration*, Londres, Macmillan.
- CASTLES, S. (1986), "The guest-worker in western Europe-an obituary", *International Migration Review*, 4, pp. 761-779.
- CASTLES, S.; MILLER, M. (1993), *The age of migration (International population movements in the modern world)*, Londres, MacMillan.
- COLEMAN, D. (1992), "Does Europe need immigrants? Population and workforce projection", *International Migration Review*, 26 (2), pp. 413-461.
- KING, R. (ed) (1993), *The new geography of European migrations*, Londres, Belhaven.
- MASSEY, Douglas et al (1998), *Worlds in motion. (Understanding international migration at the end of the millennium)*, Oxford, Clarendon Press.
- MILES, R. (1986), "Labour migration, racism and capital accumulation in western Europe since 1945: an overview", *Capital and Class*, pp. 49-85.
- PENNINX, R.; MUUS, R. (1989), "No limits for migration after 1992? The lessons of the past and a reconnaissance of the future", *International Migration*, 3, pp. 373-388.
- PIORE, M. (1980), *Birds of passage: migrant labour and industrial societies, Cambridge (EEUU)*, Cambridge University Press.
- PUGLIESE, E. (1993), "Restructuring of the labour market and the role of Third World migrations in Europe", *Environment and Planning D: Society and Space*, 5, pp. 497-614.
- REES, Philip et al (1996), *Population migration in the European Union*, Chichester, Wiley.
- SALT, J. (1989), "A comparative overview of international trends and types, 1950-80", *International Migration Review*, 3, pp. 431-456.
- SALT, J. (1992), "The future of international labor migration", *International Migration Review*, 4, pp. 1077-1111.
- SASSEN, Saskia (1993), *La movilidad del trabajo y el capital (Un estudio sobre la corriente internacional de la inversión y el trabajo)*, Madrid, Ministerio de Trabajo y Seguridad Social.
- SASSEN, Saskia (1998), *Globalisation and its discontents*, New York, The New Press.